

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Quædam Concilia antiqua circa hactenus dicta exponuntur, libertásque
arbitrij ad singulas supernaturales actiones concluditur. disp. 15.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

lendum de peccatis ex timore supernaturali. Quod fit, vt verum sit vniuersim dictum illud Fulgentij de fide ad Petrum capite 33. tertio tomo operum Augustini: *Firmissimè tenet & nullatenus dubita, neminem hic posse hominum penitentiam agere, nisi quem Deus illuminauerit.* Huius nostrae sententiae videtur esse Canus in relectione de Penitentia parte 3. folio 34. qui ad attritionem ex timore seruili (qui donum Dei est) ait necessarium esse auxilium supernaturale. Concilium ergo de ea attritione loquens, qui cum Sacramento viam ad iustificationem parat, meritò dixit esse donum Dei ex impulsu Spiritus sancti, non tamen proinde negauit, liberum nostrum arbitrium, maxime praexistente fide, & spe supernaturali, posse ex suis viribus naturalibus elicere, quoad substantiam, similem quendam actum, qui neque cum Sacramento ad iustificationem sit satis, vt explicata Doctorum sententia posse elici affirmat. Quoniam verò facienti quod in se est, Deus non denegat gratiam: Christusque nobis promeruit auxilia, non solum quae, conantibus nobis ex nostris naturalibus efficere quod in nobis est, praestò essent, ac praeuirent, vt sic illo eodem conatu eliceremus dispositionem supernaturalem ad gratiam, sed etiam quibus saepe excitaremur omnino: inde est, quòd quoties quis paratus fuerit ad conandum ex timore, efficiendumque totum quod potest circa detestanda peccata commissa & cauenda in posterum omnia lethalia, praueuiatur à Deo affectu, donoque timoris supernaturalis, & eliciat attritionem supernaturalem, qualis cum Sacramento est necessaria, vt peccata deleantur.

Timoris affectus antecedere solet contritionem.

Illud tamen est hoc loco animaduertendum, saepe liberum nostrum arbitrium, excitatum ad dolendum de peccatis dono timoris seruili ob intuitum poenarum, solere conicere simul mentis oculum in Dei bonitatem & beneficia, quae ab eo accepit, recipereque affectum supernaturalem amoris Dei, quo simul de eisdem peccatis dolet propter Deum, comparatque contritionem, per quam, etiam sine Sacramento, peccata remittuntur. Qua ratione, vt docent Theologi, inuitque Concilium Tridentinum. Sess. 6. cap. 6. motus timoris antecedere solet contritionem atque iustificationem impij, esseque solet velut seta, quae, vt Augustinus tractatu 9. in primam canon. Ioan. ait: *introducit filium caritatis, quia anima Deo vnitur ac copulatur.* Quod Niniuitis euenisse videtur, qui non videntur perstitisse in dolore de peccatis ex solo timore Dei seruili, sed in dolorem ex amore, atque in veram contritionem transiisse. Plurimi namque eorum iustitiam videntur consecuti, vt Scriptura satis innuit, quam cum sola attritione consequi tunc minimè potuerunt, eò quòd Sacramentis caruerint.

Soti de attritione opinio examinatur.

Quaeret aliquis, vtum post definitionem hanc Concilij Tridentini condemnanda sit erroris opinio Soti 2. de natura & gratia ad finem ca. 3. & in 4. dist. 14. quaest. 1. art. 1. & quaest. 2. artic. 5. qua affirmat, attritionem ex solis viribus naturalibus elicitam esse satis ad iustificationem, si Sacramentum accedat: motus ea ratione, quòd concursus supernaturalis Sacramenti suppleat concursum supernaturalem quo Deus euehere solet dolorem nostrum ad esse supernaturale contritionis: eaque de causa sicut contritio, quae ad gratiam est satis, est supernaturalis: ita attritio ex solis naturalibus elicita vnà cum Sacramento efficiet dispositionem supernaturalem, quae contritioni aequipolleat. Idem quaeri potest de opinione Cani de Penitentia part. 5. fol. supra citato,

A vbi idem affirmat de attritione ex amore naturali Dei profecta, tamen non sine formidine partis opposita.

Ego licet sententiam horum Doctorum non satis tutam post eam definitionem esse credam, ante maiorem tamen Ecclesiae declarationem non eam auferem errorem appellare. Quoniam cum de peccatore fideli loquantur, qui fidem & spem supernaturales habet, quas ad attritionem, de qua loquuntur, concurrere vt notum relinquunt, non negabunt attritionem illam propter concursum fidei & spei esse donum Dei & quidpiam supernaturale: neque item negabunt, attritionem ex timore seruili saepe à Deo excitari & adiuuari peculiari concursu, atque ita saepe hac etiam ratione esse donum Dei: quae satis esse instituto ac verbis Concilij dicere poterunt. Adde, bona moralia, qualis est ea attritio, cum à Deo intenduntur & adiuuentur, dona Dei atque Spiritus sancti posse appellari. Haec non ita à medicata esse accipiantur, quasi vlla ratione probandam censeam opinionem Soti: quam non solum falsam, sed etiam parum in fide tutam, praesertim post hanc Concilij Tridentini definitionem, esse arbitror: sed eo tantum animo, quòd ante expressiorem Ecclesiae definitionem, nec erroris, nec acerbitatis alterius notae, quam parum tutae in fide, condemnandam esse iudicem.

DISPUTATIO XV.

Quaedam Concilia antiqua circa haecenus dicta exponuntur, libertasque arbitrij ad singulas supernaturales actiones concluditur.

DE Volenti tam antiqua Concilia aduersus Pelagianos celebrata, Araucanicum praesertim, quam Patres tempestatis illius, qui aduersus Haereticos eosdem scripsere, cum primis Augustinum, facile primo intuitu species quaedam, ac velut vmbra sese offerret, communes Scholasticorum sententias circa credendi, sperandi, diligendi, ac poenitendi actus quoad solam substantiam, quas à disputatione 7. retulimus atque explicauimus, ad Pelagij errores pertinere, & cum doctrina illorum Conciliorum ac Patrum pugnare. Inde verò permotus progredietur ad vires arbitrij nostri circa singulos actus illos, aliòsque similes, spectatos praecise intra limites actionum merè naturalium in se, eidemque arbitrio alioqui connaturalium, vsque adeò extenuandas, vt & cum lumine naturae, ipsaque experientia quodammodo pugnet, naturalemque proinde ac moralem Philosophiam euertat, & tam difficilem cooperationem liberam arbitrij nostri ad supernaturales actus, quibus iustificamur, reddat, vt vix, aut ne vix quidem intelligi, & cum auxiliis gratiae conciliari valeat. Hac de causa operæpretium me facturum existimaui, si vltra ea, quae disputationibus praecedentibus, praesertim 5. & 6. de hac re dicta sunt, nonnulla adderem, ex quibus plenius constaret, vmbra solum ac speciem illam esse, nò verò rei veritatem: Conciliaque illa & Patres aduersus Pelagianos de actibus illis loqui, vt dispositiones sunt ad gratiam, atque salutem necessarij, ac proinde vt sunt in se supernaturales, & latitudinem ordinis gratiae ingrediuntur: non verò vt sunt merè naturales atque ad iustificationem omnino insufficientes. Id verò fiet, si quae sequuntur expendantur, atque ante mentis oculos habeantur.

Primum

Pelagij error circa actus credendi, & sperandi, &c. ut ad insufficientionem & vitam aeternam sunt necessarii.

Primum est, detestandum Pelagij errorem, ut ex iis quae disputatione prima & sexta dicta sunt constat, fuisse, solas vires naturales arbitrij nostri, absque auxilio, aut dono Dei, esse satis ad ea omnia quae ad sempiternam beatitudinem promerendam ac comparandam necessaria sunt: atque adeo posita reuelatione rerum supernaturalium nempe sanctissimae Trinitatis, Incarnationis, &c. posse hominem solis suis viribus credere, & sperare, diligere, seruare totam legem ac proinde abstinere ab omni culpa lethali & veniali, & perseverare in gratia seu amicitia Dei: ad quam ille nihil infusum & supernaturale suscipiebatur intervenire, sed positam arbitrabatur in sola Dei complacentia in eo homine, qui ex naturalibus suis viribus faceret quod in se est, & in voluntate ea de causa eidem conferendi vitam aeternam. Similiter asserbat, hominem, post lethalia peccata commissa, posse solis suis viribus poenitere de illis, atque adeo ab eisdem resurgere, amicitiamque cum Deo reintegrare. Auxilia verò & dona, viribus arbitrij ad haec omnia superaddita, inferuire dicebat, non quidem, ut isthaec simpliciter fierent, sed ut melius, faciliusque fierent.

Secundum, his erroribus, tamquam Christi gratiae & nostrae redemptionis mysterio contrariis, se opposuissent Patres, praecipue verò Augustinum, ostenditque ex Scripturis sanctis, haec omnia & singula esse supra vires liberi arbitrij, neminemque posse credere, sperare, diligere, poenitere de peccatis commissis, perseverare in gratia, perseverareque se, non solum ab omni veniali, sed neque a lethali omni culpa, atque adeo nec posse vincere passionem, tentationem, ac difficultates, quas ad perseverandum sine culpa etiam lethali, necessarium est vincere, absque speciali auxilio & dono Dei: atque ad haec omnia stabilienda, contrariisque Pelagij erroribus damnandos in lucem produisse omnes Ecclesiae definitiones, de quibus in praesentia est sermo.

Tertium praefatis illis temporibus fuisse quidem in Patribus ex Scripturis sanctis lucem magnam, quousque vires arbitrij nostri ad ea se extenderent, quae sunt ad salutem necessaria, siue tamquam vitae aeternae merita, siue tamquam proxima vel remota dispositiones ad iustitiam amicitiamque cum Deo comparandam, siue etiam ad perseverandum in gratia, legemque implendam: quoniam haec sunt, quae sacrae literae docent: at verò utrum eiusmodi dispositiones rationes formales haberent supernaturales, ut re ipsa habent, an solum supernaturali ope essent elicita, in se verò essent res naturales, neque erat satis cognitum, neque foret in controuersiam vocatum. Multò minus illis in mentem veniebat (quoniam Scripturae id non docent) an circa eiusmodi actus & dispositiones, praeter rationes formales supernaturales secundum quas dispositiones sunt proxima vel remota ad gratiam distinguendi essent actus merè naturales, qui vel simul elicerentur, vel certè seorsim: eo pacto quo Lutherani hodie actibus merè naturalibus assentiuntur, Deum esse trinum & vnum, & à diuino Verbo carnem esse assumptam, quos, ut ab iis, qui de eisdem rebus à fidelibus produciuntur, fecimus appellare consueuimus actus credendi illos articulos quo ad solam actus substantiam. Doctores autem Scholastici fuere, qui suis disputationibus, longaque perscrutatione, lucem huiusmodi rebus attulerunt.

Haec ita habere, satis pro comperto habebit, qui Patres antiquos, Conciliaque antiqua euoluerit, atque Ecclesiae decursum his mille centum ante actis annis considerarit: perlectisque cuiusque saeculi

A Conciliis ac Doctoribus attenta mentis acie perspexerit modum & tempora in quibus, variis, ortis controuersis, continuis disputationibus harum rerum noticia creuerit. Ut enim ex capite *maiores cause*, de baptismo, & eius effectu constat, tempore Innocentij tertij adhuc inter Theologos erat res dubia & controuersa, an paruulis per baptismum solum remitteretur peccatum, an verò eisdem infunderentur etiam gratia & habitus virtutum theologalium: atque Innocentius tertius utramque partem refert ibi tamquam probabilem.

B Postea verò Clementina vnica de summa Trinitate & fide Catholica, Clemens 5, sacro approbante Concilio Viennensi, eam partem elegit, tamquam probabiliorem & dictis Sanctorum ac Doctorum recentiorum Theologiae magis consonam & concordem, ut verba illius Clementinae habent. Nouissimè autem in Concilio Tridentino res haec definita est sess. 5, in decreto de peccato originali, & sexta cap. 7, ac septima can. 7, de Sacramentis in genere. Quin Patres antiquos, antiquaque Concilia legenti perspicuum erit, parum admodum lucis fuisse circa ea, quae ad gratiam spectant, parumque illa fuisse disputata ante Augustinum, & ante ortam Pelagij haeresim, adeo ut Chryostomus, absque vlla sua culpa, humano more lapsus fuerit in aliquibus, ut in progressu huius operis videbimus, & Augustinus ipse, antequàm creatus fuerit Episcopus, errauerit circa fidei initium, actumve credendi, existimans esse ex nostris naturalibus ut supra dictum est.

C Quartum, Tam Pelagium, quam Doctores Catholicos aduersus illum disputantes, imò & Patres ipsos in Conciliis, locutos fuisse de actibus credendi, sperandi, diligendi, ac poenitendi, ut accommodati ac sufficientes sunt ad finem supernaturalem, atque ut de illis Scripturae sanctae loquuntur, quarum non est naturalem, aut morealem tradere Philosophiam, eaque quae ad finem naturalem spectant, sed quae ad sempiternam felicitatem, finemve supernaturalem sunt necessaria, ad quem mortales instruunt ac institunt. Hoc ita se habere ex eo est manifestum, quod Pelagius de actibus illis loquebatur, ut accommodati ac sufficientes sunt ad amicitiam cum Deo ineundam, sempiternamque beatitudinem promerendam, ac assequendam. Cùm verò error istius in eo esset positus, quòd existimaret ac assereret, elici posse solis arbitrij nostri viribus, ac proinde esse merè naturales: contendebat Scriptura sacra non aliud, quam quod ipse dicebat, intendisse, peruersisque expositionibus eas contorquendo, in suum errorem trahere conabatur. Contra verò Patres ex eisdem Scripturis efficaciter ostendebant, elici illos non posse absque speciali dono & auxilio Dei: atque hoc ipsum est, quod Ecclesia in Conciliis, quae aduersus Pelagianos congregata sunt, definit. Quòd sit ut contentio ex vtraque parte de eisdem fuerit actibus, quales ex Scripturis ad sempiternam beatitudinem sunt necessarii. Quòd si Pelagius falsus fuisset eiusmodi actus, eo pacto quo ad salutem sunt necessarii supernaturales esse, elicique proinde non posse absque diuina ope: & nihilominus asseruisset, viribus arbitrij produci posse alios merè naturales illis similes quoad substantiam, sed ad salutem insufficientes omnino: fortasse nec ea de causa fuisset damnatus, nec ea de re quicquam curasset Ecclesia: eò quòd id non ad fidei, sed ad Philosophiae naturalis ac moralis negotium attineret.

Quintum, cùm, ut paulò antea dictum est, mundus

nus Scripturarum sanctarum sit, ad supernaturalem finem nos instruere, atque adeo docere quae ad sempiternam beatitudinem obtinendam spectant: quando in eis traditur, opus aliquod fieri non posse absque peculiari Dei auxilio, intelligendas eas esse ut ad beatitudinem conducant, ac supernaturali fini in suo ordine & gradu accommodatum ac commensuratum sit. Quoniam verò disputat. 6. ex Scripturis ipsis id ostentum est, non est quod plura haec de re hoc loco dicamus.

Sextum, Patres, praecipue Augustinum, iuxta eundem Scripturarum loquendi modum, atque ut Theologos, qui res comparatione finis supernaturalis considerant, saepe eadem vii loquendi forma. Interdum namque Augustinus nihil reputat bonum ac virtutem, nisi coniunctam habeat caritatem, quae comparatione finis supernaturalis virtutum omnium est forma & quasi vita. Interdum nihil etiam reputat bonum, nisi ad Deum, finemve supernaturalem pertineat, & cum eo in suo ordine & gradu sit commensuratum. Atque hoc est bonum quod aliquando appellat secundum Deum, & aliquando pertinere dicit ad sanctum eius propositum. Hoc eodem modo sumit bonum dum docet, per peccatum primi parentis amissam fuisse libertatem ad bonum: quatenus, dum amissimus supernaturalia dona in primo parente toti humano generi collata, eo ipso amissimus facultatem ad hoc bonum, quod solis liberi arbitrii viribus exerceri non valet: cum tamen idem Augustinus alibi saepe doceat, solis arbitrii viribus fieri posse bona moralia, quae finem naturalem non transcendunt. Libertatem verò illam per peccatum primorum parentum amissam, docet per Christum esse instauratam. Quia verò haec etiam omnia disputatione 6. iuncta quinta praecedente, ostensa sunt, necesse non erit plura de hac re hoc loco adicere.

Assistit Spiritus sanctus ne coecilia in definitionibus errorum cooperationem solum et industriam Ecclesia exigit.

Septimum, quamvis Spiritus sanctus adfuerit semper Ecclesiae, ne in suis definitionibus erraret, omnisque proinde sint verissimae, atque inter se consentientes: negandum tamen idcirco non esse, Deum, quando aliqua sese offerunt definienda, exigere ab Ecclesia cooperationem ac investigationem eorum, quae definienda sunt, & pro qualitate hominum, qui in Conciliis conveniunt, inuestigatione & industria quae adhibetur, & pro maiori vel minori peritia ac notitia rerum, quae vno tempore, quam aliis habetur, confici definitiones magis, aut minus perspicuas, exactiusque ac plenius definiendi res vno tempore, quam aliis. Etenim Spiritus sanctus, cum suavitè omnia disponat, ita Ecclesiae, ne erraret, assistit, ut illius cooperationi & industriae temporumque opportunitatibus ac circumstantiis suum locum relinquat. Neque propterea negare intendimus, ad Spiritum sanctum pertinere, illustrationibus, aliisque auxiliis supernaturalibus, adiuuare congregatos in Conciliis ad res definiendas; solereque abundantius vno tempore, quam alio, illa impertiri, iuxta suae sapientiae ac providentiae ordinem ac dispositionem, prout Ecclesiae plus vno tempore, quam alio, ad ea suscipienda seipsum disponit, atque iuxta suum beneplacitum, qui dona sua, ut vult distribuit. Quare Ecclesiae utrumque intelligens, simul curat, tum ut in Conciliis plurimi viri doctrina ac pietate praestantes congregentur, fiatque accurata ac diligens earum rerum discussio, quae definiendae sunt: tum etiam orationibus, ieiuniis & aliis piis operibus à Deo lucem & alia supernaturalia auxilia ad res melius definiendas im-

petrare. Cum verò disputationibus, assidua lectione, meditatione ac investigatione rerum, augeri soleat temporum progressu earum notitia ac intelligentia, Patresque in posterioribus Conciliis inuestigatione ac definitionibus priorum adiuventur: inde oritur, ut definitiones posteriorum Conciliorum esse soleant dilucidiores, pleniores, magisque accuratae & exactae, quam priorum. Ad posteriora etiam Concilia spectat, interpretari, exactiusque ac plenius definire, quae in prioribus Conciliis minus dilucidè, & non tam plenè & exactè definita fuere. His de causis temporum progressu crescit in Ecclesia notitia rerum definitarum, non solum quoad numerum, sed etiam quoad perspicuitatem & exactiorem, ut in dogmate illo, an parvulus in baptismo gratia & virtutes Theologicae infundantur, & in plerisque aliis est manifestum.

Octavum, Concilia antiqua, etiam Atracianum, pro luce illorum temporum satis expressisse, se loqui de credendi, sperandi, diligendi ac penitendi actibus, ut ad salutem sunt necessarij. Etenim Atracianum capite 6. sic habet: *Si quis sine gratia Dei credentibus, volentibus, desiderantibus, & pulsantibus nobis, misericordiam dicit conferri, non autem diuinitus ut credamus, velimus, ut haec omnia, sicut oportet, agere valeamus, per infusionem, & inspirationem nobis conferre constituit, &c.* Ecce, de his omnibus dixit, sicut oportet, proculdubio ad salutem quo pacto de his actibus loquebantur Pelagiani, aduersus quos est illa definitio. Et cap. 7. *Si quis per nauis eorum bonum aliquod, quod ad salutem perinet vna eterna, cogitare, &c.* Ecce, quod ad salutem perinet vna eterna, dixit. Et cap. 25. *Pradicare debemus & credere, quod per peccatum primi hominis ita inclinatum & attenuatum fuerit liberum arbitrium, ut nullus postea aut diligere Deum, sicut oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter Deum, quod bonum est, possit, nisi gratia eum & misericordia diuina praeuenierit.* Sicut oportuit, dixit, utique ad salutem.

Nonum Concilium Tridentinum omnium nouissimum, cuius erat praecedentia omnia Concilia interpretari, & in quo dilucidius, accuratius, & plenius tam aduersus Pelagianos, quam aduersus Lutheranos definita sunt omnia, quae ad gratiam, iustificationem, vitamque aeternam consequendam spectant, quam in quocumque alio, sess. 6. can. 1. ita definiuit: *Si quis dixerit, hominem suis operibus, quae vel per humanam naturam, vel per legis doctrinam sunt, absque diuina per Iesum Christum gratia, posse iustificari coram Deo, anathema sit.* Quibus verbis non negat, quin potius annuit, per vires naturae, legis, doctrinae fieri posse opera sine Iesu Christi gratia, legi naturae & scripturae consentanea (à Iudaeis namque hodie sunt quoad actus substantiam similia opera, eliciunturque similes actus credendi illis, qui ante aduentum Christi eliciebantur à Iudaeis, qui tunc fideles erant, veraque membra Ecclesiae) sed negat eiusmodi opera sufficere ad iustificationem absque Iesu Christi gratia. Et Canone 3. cum Patres illius Concilij non lateret vulgaris Scholasticorum opinio de actibus credendi, sperandi, diligendi ac penitendi quoad solam actus substantiam, neque Pelagianorum errores, neque antiquorum Conciliorum aduersus eos definitiones, sequentem protulerunt: *Si quis dixerit, sine praeueniente Spiritus sancti inspiratione atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut penitere posse, sicut oportet, ut & iustificationis gratia conferatur, anathema sit.* Sanè si vel leuissimam habuissent suspicionem complurium Schola-

Scholasticorum sententiam ad Pelagianorum errores attingere, aut cum antiquis definitionibus Ecclesiae pugnare, numquam tam liberum reliquissent eam amplecti, ne dicam argumento à contrario sensu eam veram esse significassent. Denique in toto Concilio Tridentino, in quo tam late, accuratè atque dilucidè omnia, quae ad iustificationem spectant, explicata ac definita sunt, neque vestigium reperiatur, quod cum exposita Scholasticorum sententia, vel primo aspectu, pugnare videatur: cum tamen multa sint, quae illi faueant, ac suffragentur.

Certe si quae tota hac disputatione dicta sunt, ut par est, expendantur, nescio quis in posterum dicere audeat, dum in Concilio Arauficano, aut in quouis alio antiquo definitum legitur, neminem posse credere, sperare, diligere, poenitere, petere, aut cogitare absque gratia & speciali auxilio Dei, intelligendum id esse, etiam quoad solam actus substantiam, & non potius, ut ad iustificationem, & ad salutem est necessarium: aut quis in posterum dicere audeat, plurimum Scholasticorum sententiam de numero esse errorum Pelagij.

Ex dictis praecedentibus disputationibus satis constat, libertatem esse in arbitrio nostro ad singulos supernaturales actus ad iustificationem necessarios, eosque ab illa pendere. Licet enim ad credendum, sperandum, diligendum, & poenitendum, ut ad salutem oportet, necessaria sit gratia praeueniens, & arbitrium excitans per illustrationem & affectum ad credendum, sperandum, diligendum, aut poenitendum, ut inde hi actus, quales oportet eliciantur: in potestate tamen arbitrij est, Deo ita excitanti parere, aut non parere, assensum fidei (cooperante & confluente simul eodem auxilio gratiae, ut in progressu videbimus) imperando, in spem seculi erigendo, & de peccatis dolendo, aut ab his actibus abstinendo, vel etiam prorupendo in actus his omnino repugnantes ac contrarios. Vnde in Concilio Tridentino sess. 6. can. 4. sic definitum est: *Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium, à Deo motum & excitatum, nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti quoad obtinendum iustificationis gratiam se disponat ac preparat, neque posse dissentire, si velit, sed velut inanimè quoddam nihil omnino agere, merèque passivè se habere, anathema sit.* Lege etiam cap. 5. & 14. & canonem 5. & 7. eiusdem sessionis. Idem aperte sonant, tum inuitationes omnes ad fidem & ad poenitentiam peccatoribus propositae in Scriptura, tum increpationes & obiurgationes, quod accedere noluerint, de quarum numero sunt, quae sequuntur. Zachar. 1. *Conuertimini ad me, & conuertar ad vos.* Ioëlis 2. *Conuertimini ad me in toto corde vestro.* Ezechielis 18. *Facite vobis cor nouum & spiritum nouum, quare moriemini?* Psalm. 94. *Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.* Matth. 11. *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite iugum meum super vos.* Proverb. 1. *Quia vocatus, & renuistis extendi manum meam, & non fuit, qui aspiceret, despectistis omne consilium meum, ego quoque in interitum vestro ridebo, & pleraque alia.*

Esse similiter in nostro arbitrio, post iustificationis donum comparatum, libertatem ad exercendum, mediantibus habitibus supernaturalibus iam susceptis, aliisque auxiliis diuinis, meritoria opera augmenti gratiae & gloriae, idè quae arbitrium liberè in ea perseverare, aut ab ea per lethale peccatum decidere, ex se, & ex dictis est satis manifestum, patebitque magis in sequentibus. Satis etiam aperte definitur in Concilio Tridentino sess. 6. à cap. 10. usque ad finem, multisque Scripturae testimoniis

Molina in D. Thom.

A ibidem confirmatur, nec non can. 5. 6. 20. 21. 23. 26. & 32. eiusdem sessionis.

DISPUTATIO XVI.

De viribus liberi arbitrij, ad implendam legem vniuersam etiam, sub veniali culpa obligantem.

Disputatione quinta diximus de viribus arbitrij nostri in statu naturae corruptae ad singulos actus morales, tam naturales, quam supernaturales eliciendo. Si quid verò aliud deest, disputatione 19. dicetur commodius.

Explicanda nunc sunt vires eiusdem, tum ad vniuersam legem, tum ad partes illius implendas. Cum autem disputat. 3. ostensum sit, pares easdemque esse arbitrij vires, siue spectetur in statu naturae corruptae, seclusis auxiliis ac donis, siue in puris naturalibus, necesse non erit mittere sermonem de eo in puris naturalibus, quoniam quae dicuntur de statu naturae corruptae, secluso, quocumque particulari auxilio, similiter intelligenda sunt de statu hominis in puris naturalibus considerari. Ut autem ab iis, quae ampliora ac difficiliora sunt, ut fiant, ordiamur, primo loco dicendum est de viribus illius ad vniuersam legem, etiam sub culpa veniali obligantem.

De qua re sit prima conclusio. Homo in statu naturae corruptae, etiam si in gratia gratiarum faciente sit constitutus, imò etiam si adiuuetur iis auxiliis quibus sanctissimi ac perfectissimi quique viri à Deo adiuuari consueverunt, non ita seruare potest totam legem, ut peccata omnia, etiam venialia euitet, nisi id singulari priuilegio sit ei concessum, ut Beata Virgini diuino munere collatum esse, tenet Ecclesia. Conclusio ad fidem spectat. Contrariumque fuit error Pelagianorum aliterentium, hominem per solas vires arbitrij posse vitam transigere sine omni profus peccato.

Colligitur verò ex illo primae Ioa. 1. *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Ecclesiasticus c. 7. *Non est homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet.* 3. Regum 8. *Non est homo qui non peccet.* Ad Rom. 7. *Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meae, & captiuam me in lege peccati.* Ecce, Ioan. & Paulus consentunt se incidere in venialia peccata, cum tamè maximis, praclarissimisque auxiliis à Deo iuuarentur. Multa alia loca in confirmationem huius conclusionis accumulunt Hieronymus in epist. ad Ctesiphontem, & 1. libro dialogorum aduersus Pelagianos, & Aug. in libro de perfectione iustitiae.

Eadem conclusio definita est in Concilio Mileuitano potissimum cap. 6. 7. & 8. ubi varia testimonia Scripturae in eiusdem rei probationem adducuntur. Eadem definitiones habentur in Concilio Africano cap. 8. 1. 3. 2. & 83. Definita etiam est ab Innocentio 1. in epistola ad Concilium Carthaginense, quae est 25. epistolarum Innocentij, & in epistola ad Concilium Mileuitanum, quae est 16. à quo Concilium Mileuitanum approbatur. A Caestino primo epist. 1. ad episcopos Galliae, à quo eadem definitiones tamquam à Sede Apostolica approbatæ referuntur, & adduntur multa alia, quibus eadem conclusio definitur. Definita denique est in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 11. & can. 23. cuius haec sunt verba: *Si quis dixerit hominem iustificatum posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.* Ratio verò eiusmodi

R R R defini

Prima conclusio. Venialia omnia peccata nullus sine singulari priuilegio, quale Des mari fuit concessu, vitare potest.

Libertas est in arbitrio nostro ad singulos supernaturales actus ad iustificationem necessarios, & ab ea tenentur.